Мною розроблено законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо землі та її природних ресурсів», але хто із народних обранців буде його супроводжувати - до цього часу не знаю… Деякі обґрунтування публікувались не лише в наукових виданнях, але й на шпальтах газети "Урядовий кур'єр". Посилання на два номери в цьому тексті...

Чорноземи і ліси України поза Конституційним полем...

За нашим узагальненим розумінням «**ґрунт**» є самостійним і особливим животворним природним ресурсом, який розміщується між літосферою, атмосферою й гідросферою, він формує особливу геосферу – педосферу, або ґрунтовий покрив Землі, а також є компонентом біосфери – області поширення життя на Землі та має здатність відтворюватись. У його складі беруть участь як мінеральні, так і органічні речовини, у тому числі велика група специфічних сполук — ґрунтовий гумус. Невід'ємну частину ґрунту — його живу фазу — складають живі організми, кореневі системи рослин, різновидові тварини різного розміру, що живуть у ґрунті, величезна різноманітність видимих і невидимих мікроорганізмів.

На нашу думку, такі визначення дають підстави стверджувати, що родючі ґрунти є найважливішим самостійним природним ресурсом й основним засобом для отримання продуктів харчування і не можуть ототожнюватися з розумінням терміна «земля», що не обов'язково має властивості родючості. Тому безпідставно ототожнювати родючий шар ґрунту з поняттям «Grund» – «земля, основа».

Надважливе значення мають, також, **ліси** – унікальне національне багатство України, стратегічний ресурс держави, екологічне і соціальне значення якого переважає суто економічне.

Світовим співтовариством ліс визнаний найважливішим чинником у запобіганні кліматичних змін, покращенні екологічних умов життя людей, пом'якшенні негативної дії природних факторів. Визнанням цього є оголошення ООН 2011 року – Роком лісів. Серед п'яти основних документів, які були прийняті Конференцією ООН з довкілля і розвитку у Ріо-де-Жанейро у 1992 р. була Заява про принципи щодо лісів. В ній наголошується на важливій ролі лісів у інтегральному розвитку суспільства. Крім цього, Організацією Об'єднаних Націй, ліси і лісове господарство віднесені до одного з десяти

основних секторів "зеленої економіки" (UNEP, 2011).

Першим і основним доказом неоднозначності норм «**земля**» і «**ґрунт**» та «**ліс**» є те, що внаслідок екзогенних процесів і антропогенного впливу чи прямої людської діяльності норма «**земля**» як основа залишиться, а «**ґрунт**» і «**ліс**» - може зникнути…

За наявних умов і вимог сьогодення, важливо сфокусувати увагу на вмотивованому поєднанні самої суті поняття: «**земля та її природні ресурси**», адже всі природні ресурси (надра, ґрунт, ліс тощо) дійсно поєднані із Землею. Наприклад, якщо ліс розглядати відокремлено від землі – основи, він перетворюється в деревину, – а надра – у вугілля, газ, метал тощо. Всі відокремлені від землі ресурси природного походження, а також відмежовані земельні ділянки переходять до конкретних власників і перестають бути основним національним багатством, хоч сама «земля» як територіально-просторовий базис і природний ресурс разом з її надрами, ґрунтами, водними та іншими природними ресурсами залишається ним (основним національним багатством – об'єктом права власності Українського народу, що перебуває під особливою охороною держави).

Саме тому і, насамперед, через відсутність чіткого конституційного визначення «**ґрунту**» і «**лісу**» як основного національного багатства держави, що перебуває під її особливою охороною, всі розмови про найбільш родючі ґрунти у світі і унікальні українські лісові екосистеми та агролісоландшафти можуть зійти нанівець.

Доконаним фактом і незаперечним аргументом необхідності прийняття даного акта є безкінечна неефективна і безсистемна реорганізація органів земельних ресурсів та природокористування, на жаль, через не створення до цього часу, в межах існуючої штатної чисельності, нової позавідомчої Національної земельної установи (на подобі Національного банку України і своєрідної «Національної земельної комори») підконтрольної та підзвітної Президентові України та Верховній Раді України, яка б була особливим центральним органом державного управління землею та її природними

ресурсами в частині основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави та відігравала б інноваційно-інвестиційну роль пов’язану з раціональним використанням і охороною нашого національного багатства, - а це вже конституційна норма.

В розробленому нами законопроекті, пропонується внести зміни і доповнення до конституції України, зокрема викласти статті **13** і **14** в такій редакції:

Стаття 13. Земля, її надра, ґрунти, ліси, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснює Верховна Рада України через Національну земельну установу України, підконтрольну та підзвітну Президентові України і Верховній Раді України в межах, визначених цією Конституцією.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування розпоряджатися належними їм земельними ділянками державної чи комунальної власності та визначеними природними ресурсами, що знаходяться в межах території таких ділянок, для їх цільового використання відповідно до закону.

Кожний громадянин і юридична особи мають право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону і сплачують відповідний загальнонаціональний податок *(за об'єкт права власності Українського народу)* на новій рентній основі.

Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству.

Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності на земельні ділянки і господарювання на них, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Стаття 14. Земля та її природні ресурси є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на земельну ділянку гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами, в тому числі комунальними та державними, органами державної влади і територіальними громадами виключно відповідно до закону.

Дана проблема висвітлена в сьогоднішньому номері газети центральних органів виконавчої влади «**Урядовий кур'єр**» (від 25 березня 2015 року) Конституція оминула чорноземи